

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*).

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi kaitseks, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks vältimatult vajalikud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetmed ja piirangud. Piirangute eesmärk on vähendada isikutevahelisi kontakte ning vältida suuremate hulkade inimeste koosviibimist ja seeläbi viiruse levimist.

Korralduse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Terviseameti, Sotsiaalministeeriumi, Justiitsministeeriumi ja Riigikantselei ametnikud.

2. Korralduse sisu

Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 2 sissejuhatava lauseosa ja lõike 6 alusel ning arvestades sama paragrahvi lõike 2 punkti 2 ning lõikeid 5 ja 8.

Korralduses piirangute kehtestamise lähtekohaks on, et SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 on nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikontaktil nakkusohtliku inimesega. Viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles, hingates sisse viiruse osakesi¹ või saastunud pindade ning nt saastunud käte kaudu. Viirus levib paremini halvasti ventileeritud ja suure inimeste hulgaga siseruumides, kus inimesed viibivad pikka aega. Arvestada tuleb, et aerosoolid (viiruse osakesed) võivad püsida õhus pikema aja vältel ning liikuda enam kui 1 meetri kaugusele. Riskirühmadel (sh vanemaealistel) on suurem risk haiguse raskekujuliseks kulgemiseks, tüsistusteks ning haiglaravi vajaduseks.

Korraldusega tehakse seni kehtivatest piirangutest järk-järgulisi leevendusi. Leevenduste tegemine järk-järgult on vajalik, et ära hoida nakatumise järsku tõusu, mis võib tuleneda piirangute lõppemisega kaasnevast inimestevaheliste kontaktide sagenemisest. Esmajärjekorras tunnistatakse alates 17. maist 2021. a kehtetuks haridusvaldkonda puudutavad piirangud ning leevendatakse välistingimustes toimuvatele tegevustele kehtivaid piiranguid. Alates 24. maist 2021. a leevendatakse ka sisetingimustes nakkusohtlikkust silmas pidades vähem ohtlikele tegevustele kehtivaid piiranguid ning 31. maist 2021. a lubatakse leevendada ringimusi ka kõrgema riskiga tegevustes. Ka teadusnõukoda on Vabariigi Valitsusele soovitanud, et sisetingimustes piirangute leevendamisel avada esmalt haridusasutused.² Samuti soovitab teadusnõukoda leevendada piiranguid järk-järgult ning etapiviisiliselt, jättes iga etapi vahele 1-2 nädalat puhveraega.³

Korraldusega tunnistatakse kehtetuks COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks kehtestatud haridusvaldkonna piirangud ja meetmeid, mis kehtivad käesoleva korralduse andmise hetkel

¹ <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19-how-is-it-transmitted>

² <https://pilv.riigikantselei.ee/index.php/s/Ljbx8Yc6s9ANGQ6#pdfviewer>

³ <https://pilv.riigikantselei.ee/index.php/s/Ljbx8Yc6s9ANGQ6#pdfviewer>

üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste, rakenduskõrgkoolide ja ülikoolide õppuritele, kelle kohta on kehtestatud liikumisvabaduse piirangud õppehoones viibimisele, v.a maskikandmise kohustus. Alates 17. maist 2021. a lubatakse 5.–8. ja 10. ning 11. klasside õpilased üldhariduskoolide õppehoonetesse, samuti lubatakse õppehoonetes viibida kutseõppeasutustes, rakenduskõrgkoolides ja ülikoolides.

Korraldusega nähakse alates 17. maist 2021. a ette eelkõige leevendused välistingimustes toimuvatele tegevustele, mille puhul nakkuse leviku risk on madal. Muudatusega nähakse ette võimalus viia tegevusi ellu senisest suuremates rühmades, samuti muudetakse isikute koguarvu, kes ühe tegevusega samal ajal võivad tegeleda. Samuti muudetakse tegevustele seatud kellaajalisi piiranguid. Kui seni kehtivate piirangute kohaselt on välistingimustes lubatud sportimine, treenimine, huvitegevus, huviharidus, noorsootöö, täiendõpe ja täienduskoolitus kuni 10 inimesest koosnevas rühmas, siis alates 17. maist 2021. a võib neid tegevusi läbi viia kuni 25 inimesest koosnevas rühmas. Sarnased leevendused puudutavad ka välistingimustes saunade, basseinide ja ujulate kasutamist ning välistingimustes lubatud avalike koosolekute ja ürituste korraldamist. Ka neis tegevustes võib alates 17. maist 2021. a osaleda kuni 25 inimest rühmas ja kokku kuni 250 inimest, välistingimustes korraldatavad koosolekud ja üritused peavad lõppema kl 22.00, mis on seni lubatust ühe tunni võrra hilisem aeg.

Erinevatele tegevustele seatud kellaajaliste piirangute eesmärk on ennetada nakkuse levikut ning vähendada ja lühendada inimestevahelisi võimalikke kontakte. Viiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud meetmeid tuleb vaadelda kogumis ning pidada silmas, et avamisajapiirang on inimeste jaoks ühetaoline ega sõltu pakutava teenuse sisust. Piirang lähtub eeldusest, et kui inimesed tarbivad kultuuri, spordi-, meelelahutus- ja teisi sarnaseid teenuseid piiramatu aja jooksul, suureneb võimalus, et kasutatakse pikema aja jooksul mitmeid teenuseid ning viibitakse erinevates teenuse osutamise kohtades, mh mis võivad asuda erinevates Eesti piirkondades. Viimane suurendab inimestevaheliste kontaktide arvu ning nakkuse leviku võimalusi. Seetõttu on kellaajalised piirangud ühe meetmena teiste meetmete kõrval proportsionaalsed ja vajalikud viiruse leviku tõkestamiseks.

Alates 24. maist 2021. a tehakse leevendusi sisetingimustes toimuvatele üritustele ning toitlustusettevõtte siseruumides kohapeal toidu ja joogi tarbimisele. Siseruumides on lubatud korraldada avalikke koosolekuid ja üritusi ning pakkuda meelelahutust tingimusel, et osalejatele on tagatud nummerdatud istekoht, tagada tuleb ruumi kuni 50% täituvus ja koosolekul või üritusel võib osaleda kokku kuni 200 inimest. Meelelahutusteenuse osutamise kohad on näiteks kontserdisaal, ööklubi, täiskasvanute klubi, kasiino, keegli, piljardi ja *bowling*'u mängukohad jms. Restoranide, kohvikute, baaride jms toitlustusettevõtete siseruumides on alates 24. maist 2021. a lubatud kohapeal toitu ja jooki tarbida tingimusel, et laudkonnas ei viibi korraga rohkem kui kuus inimest, v.a pered, tagatud on ruumi kuni 50% täituvus ning kohapeal viibitakse toidu ja joogi tarbimiseks kuni kella 22.00. Väliterrassidel viibimisele ja liikumisele jäävad kehtima senised nõuded. Siseruumides toimuvatele tegevustele seatakse piiravamad tingimused, kuna siseruumides on oht viiruse levimiseks suurem ning seeläbi on nakatumise risk kõrgem. Leevendused võtavad arvesse ka seda, et kevadel ning suvel on võimalik paljusid tegevusi läbi viia välistingimustes.

Leevendused puudutavad ka muuseumi ja näituseasutusi. Seni kehtib muuseumide ja näituseasutuste külastamisel ruumi täituvuse nõue kuni 25%, alates 24. maist 2021. a võib külastajaid vastu võtta kuni 50% ruumi täituvuse nõuet arvestades. Muuseumide ja näituseasutuste siseruumid võivad külastajatele avatud olla kolm tundi kauem, st kuni kella 22.00.

Alates 31. maist 2021. a tehakse veelgi leevendusi siseruumides toimuvatele tegevustele. Alates nimetatud kuupäevast on taas lubatud rühmaviisiline sportimine, treenimine, huvitegevus, huviharidus, noorsootöö, täienduskoolitus ja täiendõpe siseruumides, võttes arvesse, et ühes rühmas võib olla kuni 10 inimest ning kokku võib osaleda kuni 100 inimest. Alates 31. maist 2021. a lubatakse klientidele taas avada saunad, spaad, veekeskused, ujulad ja basseinid, võttes arvesse, et lubatud on kuni 50% täituvus ja kokku võib neis kohtades samal ajal viibida kuni 200 inimest. Kliendid võivad saunades, spaades, veekeskustes, basseinides ja ujulates viibida kuni kella 22.00.

Nimetatud piirangute rakendamine ja teiste piirangute ja meetmete jätkamine, mida käesoleva korraldusega ei muudeta, on tõhus ning proportsionaalne meede inimeste elu ja tervise ning rahvatervise ja tervishoiusüsteemi toimepidevuse tagamiseks.

Kuni 16. maini 2021. a kehtivad liikumisvabaduse piirangud, millega on piiratud sise- ja välistingimustes sportimist, treenimist, noorsootööd, huvitegevust, huviharidust, täienduskoolitust ja täiendõpet. Samuti on piiratud spordivõistluste ning spordi- ja liikumisürituste läbiviimist. Kehtib põhimõte, et isikud ei või viibida ja liikuda avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, välja arvatud korralduses sätestatud erandite korral (nt isiklik hügieen). Statsionaarse istekohaga ja statsionaarse istekohata avalikud koosolekud, avalikud üritused, sealhulgas konverentsid, teatrietendused, kontserdid ja kinoseansid ning meelelahutusteenuse osutamine sisetingimustes ei ole lubatud. Välistingimustes on nimetatud tegevused lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks suurem kui 10 isikut rühmas, ning osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 150 isikut ning kui nimetatud kohtades ei viibita ajavahemikus kella 21.00 kuni 06.00. Toitlustusettevõtted võivad klientidele toitu üksnes kaasa müüa, kuid välistingimustes on võimalik toitlustust pakkuda. Kehtestatud on piirangud ja meetmed kauplemisele ja teenuse osutamisele.

Käesoleva korraldusega muudetakse erinevaid valdkondlikke piiranguid ja meetmeid, arvestades epidemioloogilist olukorda Eestis, pidades silmas, et märtsis 2021. a oli haiglate koormus suur ja koroonaviiruse levik epideemiline ning praegu on olukord muutunud ja võimaldab teha leevendusi piirangute ulatuses. Kehtima jäävate piirangute vajalikkuse hindamise kohustus on Vabariigi Valitsusel korralduse punkti 22 kohaselt iga kahe nädala järel.

2021. a 18. nädala jooksul lisandus Eestis 2283 COVID-19 haigusjuhtu. Võrreldes eelmise nädalaga vähenes uute juhtude arv 5% võrra. Möödunud nädala jooksul tehti 29 631 testi (2233 testi 100 000 elaniku kohta), võrreldes üle-eelmise nädalaga vähenes testimise maht 3,8% võrra ning 8,1% tehtud testidest osutus positiivseks.

Nn Ühendkuningriigi mutatsiooniga (B.1.1.7) viirustüve levik on Eestis laialdane ja domineeriv (97,2% kõikidest uutest nakatunutest). Kokku on 9. mai 2021. a seisuga Eestis registreeritud 64 nn Lõuna-Aafrika Vabariigi (LAV) mutatsiooniga (B.1.351) viirustüvega nakatunut, neist 37 on kohalikud juhud. Eestis on registreeritud ka kolm nn India mutatsiooniga viirustüvega (neist ühel juhul B.617.1 ja kahel juhul B.1.617.2) nakatunut. Uued tuvastatud India variandid (B.1.617.2) on sisse toodud juhud Indiast ja Saksamaalt.

Terviseameti hinnangul on Eestis viiruse leviku kiirus alanenud ja stabiliseerunud mõõdukalt kõrgel tasemel ning oht koroonaviirusega nakatuda endiselt suur. Mais 2021. a on nakatumise

tase stabiliseerinud novembri-detsembri 2020. a tasemele. Samas on haigestumuse intensiivsus endiselt kogu riigis Terviseameti hinnangu kohaselt suur.

Teadusnõukoja hinnangu kohaselt näitab nakatamiskordaja R, et haigestumine on endiselt laialdane, kuid langustrendis. Eestis on vastav näitaja langenud alla 1, mis tähendab, et rakendatavad meetmed on tõhusad ja vajalikud, viinud inimestevahelised kontaktid miinimumini ning uute nakkusjuhtude levik on pidurdumas. Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatumiskordaja püsib üle Eesti 0,95 piires (eelmisel nädalal 0,88).

Korralduse väljatöötamisel on peetud silmas, et 14 päeva haigestumus 100 000 inimese kohta on Eestis kõrge ning haigestumuse intensiivsus on suur ja viiruse levik ulatuslik kogu Eestis. 12. mail 2021. a oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 343,57 ning viimase 7 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 312. 28. aprilli 2021. a seisuga oli viimase 14 päeva positiivsete testide suhtarv 100 000 elaniku kohta 422,2. 30. märtsil 2021. a oli vastav näitaja 1364,21. 28. aprillil 2021. a oli esmaseid positiivseid teste 396 ehk 8,3% testide koguarvust, 12. mail 2021. a oli positiivseid teste 371 ehk 7,87% testide koguarvust.

Kinnitatud haigusjuhtude jaotus maakonniti 12.05.2021 seisuga	
Maakond	7 päeva suhtarv 100 000 elaniku kohta
Ida-Viru	352,30
Pärnu	207,69
Valga	205,64
Viljandi	190,64
Harju	149,58
Põlva	133,89
Tartu	127,19
Lääne	117,39
Rapla	87,13
Jõgeva	84,38
Võru	76,24
Lääne-Viru	74,75
Saare	60,45
Järva	56,34
Hiiu	32,21

12. mai 2021. a seisuga oli COVID-19 haiglakohtade koguressurss 667 voodikohta, millest oli hõivatud 51,12% (341 voodikohta). Haiglate intensiivravikohtade koguressurss oli 220 voodikohta, millest oli hõivatud 55,91% (123 voodikohta), ning haiglate üldravikohtade koguressurss oli 447 voodikohta, millest oli hõivatud 48,77% (218 voodikohta).

18. nädalal tuvastatud 2283 haigusjuhus analüüsitud 2121 juhul jäi nakatumiskoht teadmata 31,3% juhtudest (17. nädalal 29%). Alates 2020. a 49. nädalast on teadmata nakatumispaigaga nakatunuid olnud 30–36% juhtude üldarvust.

18. nädalal sai nakkuse perekonnast 40,3% (peamine levik toimub perekondades ja sugulaste seas), tööl 12,3%, mujal 5,4% (nakatumine toimus tõenäoliselt peamiselt tutvusringkonnas, elukohas, ühiselamus jm kohtades), välismaal 3,1%, Kaitseväes 1,4%, laste- ja õppeasutuses 2,5%, haiglas/hoolekandeesutuses – 3,3% juhtudest.

Võrreldes 17. nädalaga nakatumispaikade muster märgatavalt ei muutunud. Vähenes veidike nakatumine välismaal (3,9% → 3,1%), Kaitseväes (2,8% → 1,4%) ning mujal (6,6% → 5,4%). Suurenes juhtumite osakaal perekonnas (38,2% → 40,3%), haiglas/hoolekandeesutuses (1,8% → 3,3%) ning laste- ja õppeasutuses (1,9% → 2,5%).

Viimase 14 päeva (17.–18. nädal) teadmata nakatumispaigaga nakatunute osakaal moodustas 30,5% juhtudest (ei muutunud võrreldes 16.–17. nädalaga).

Lähtuvalt sellest on Terviseameti hinnangul viiruse levik kogu Eestis jätkuvalt laialdane ning tervishoiusüsteem on endiselt surve all. Samas on nakatumise langemise tõttu surve tervishoiusüsteemile järk-järgult vähenemas, mh vanemaeliste vaksineerimisega hõlmatus kasvu tõttu. 12. mai 2021. a seisuga on 70–79 vanuserühmas vaksineerimisega hõlmatus 67,84% ning vanemate kui 80-aastaste seas on hõlmatus 58,84%. Vaksineerimiskuur on lõpetatud 168 523 inimesel (12,68% elanikkonnas).

Tagamaks seda, et nakatumise kasv taas ei kiireneks, on jätkuvalt vajalik rakendada piiranguid tegevuste puhul, kus lähikontaktide tekkimise ja seeläbi nakatumise risk on suurem. Teaduskirjandusele tuginedes saab väita, et söögikohtades viibimisega nakatumise tõenäosus suureneb. Söögikohtades süües või juues ei kanna inimesed pikka aega maski, kaasneb pikem lähikontakt teiste inimestega, sh võimaliku asümptoomse nakatunuga. Lisaks mõjutab alkoholi tarbimine tõenäoliselt ohutusmeetmete rakendamist ning kasvatab riskikäitumist. Samuti tuuakse teaduskirjanduses välja, et ostlemisega kaasneb väiksem risk kui näiteks söögikohtades viibimisega. Põhjendada saab seda sellega, et kauplustes ei ole inimesed üldjuhul otseses kontaktis, kontaktid on pigem juhuslikud ja lühiajalised, samuti kantakse maski. Risk kasvab veelgi, kui toitlustusettevõtte ruumides puudub piisav ventilatsioon.

Lisaks tuleb arvestada, et spordi- ja huvitegevuse, noorsootöö, huvihariduse ja -tegevuste raames puutuvad kokku inimesed, kes iga päev kokku ei puutu, ning tekib oht nakkuse edasi kandmiseks kodudesse, töökohtadesse ja koolidesse. Näiteks arenes 2020. aasta lõpus huvitegevuses osalemise tõttu Narvas välja kolle, mille järel tekkis vajadus sulgeda kõik Narva koolid. Sporditegevuse ja mõnede huvitegevustega kaasneb hingamise intensiivsuse kasv, mille tulemusel suureneb risk nakkuslike osakeste ruumi sattumiseks veelgi. Samuti võib riski suurendada ühiste väikse kubatuuriga ning halvasti ventileeritud riietus- ja duširuumide kasutamine.

ECDC hinnangul on avalikele kogunemistele kehtestatud piirangutel väga oluline mõju nakatumisele. Näiteks olukorras, kus on lubatud vähem kui 10 inimesega kogunemised, väheneb nakatumiskordaja (R) 36%. Seetõttu on avalikele kogunemistele, sh spordi- ja meelelahutusüritustele, teatrietendustele, avalikele koosolekutele jm kehtestatud piirangud põhjendatud. Nende kogunemistega kaasneb risk rohketeks pikaajalisteks lähikontaktideks inimestega, kellega iga päev kokku ei puututa. Teaduskirjanduses on näidatud, et 1–2 m distantsi hoidmine vähendab nakkuse edasi kandmise riski viis korda ning iga lisameeter suurendab kaitsvat toimet kaks korda. Avalike ürituste riski suurendab valju muusika vm heli tõttu vajadus viibida vestlemiseks partneri lähedal ning rääkida valju häälega. Samuti kaasneb avalike üritustega tihti alkoholi tarbimine. Viimase tagajärjel väheneb inimeste ohutunnetus ning kaotatakse valvsus nakkusohutuse meetmete järgimiseks.

Mitteesmavajalike teenuste sulgemine vähendab R 29% võrra. Seetõttu on põhjendatud saunadele, spaadele, basseinidele, veekeskustele ja ujulatele jt teenustele kehtivad piirangud. Nende teenuste osutamise käigus viibitakse pikemat aega samas ruumis koos inimestega, kellega iga päev kokku ei puututa. Samuti ei ole enamasti nende tegevuste iseloomu tõttu võimalik maski kanda.

Arvestades, et haigestumuse intensiivsus on endiselt kõrge kogu riigis, ei ole korraldusega tehtud rakendatavatest piirangutest erandeid piirkonniti, kuna regionaalsete piirangute mõju pole tõenäoliselt piisav nakkuse leviku pidurdamiseks muu hulgas seetõttu, et suur hulk inimesi ei ole teadlikud, kust nakkus saadi. Regionaalseid piiranguid ei ole kehtestatud ka seetõttu, et vältida siseriiklikult inimeste mitteesmavajalikku liikumist teenuste tarbimiseks või tegevuste elluviimiseks, mis võib suurendada madala nakkustasemega piirkondades nakatumist.

Leevenduste tegemisel arvestatakse ka COVID-19-vastase vaktsineerituse taset Eestis⁴ ja selle planeeritud edenemist lähinädalate jooksul. COVID-19-vastase vaktsineerimise kõige olulisem eesmärk on raske (haiglaravi vajava) haigestumise ennetamine. Kõik Eestis kasutusel olevad vaktsiinid on tõhusad, andes raske haigestumise eest tõhusa kaitse. Samas tuleb arvestada, COVID-19-vastased vaktsiinid on kasutusel olnud lühikest aega, sel põhjusel ei ole veel laialdselt andmeid selle kohta, kas ja mil määral vaktsineeritud inimesed kannavad nakkust edasi ning kui pikalt on vaktsineeritud immunkaitse.

Arvestades ülalkirjeldatud tervishoiusüsteemi olukorda, nakatumiskordaja tõusu, juhitava hingamisel ning intensiivravi patsientide arvu, 3. mail 2021. a jõustunud piirangute muudatuste võimalikku mõju, inimeste ohutaju vähenemist⁵ ja vaktsineerituse taset, on korraldusega ette nähtud piirangute ja meetmete rakendamine ning nende rakendamise ulatus põhjendatud, tõhus ning proportsionaalne.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 lisatakse nende kolmandatest riikidest pärit isikute ringi, kes saavad Eestisse tuleku järel täita edasilükkamatuid ja vajalikke töökohustusi, ka rahvusvahelisel kõrge tasemega võistlusel osalejad ja need isikud, kes on otseselt seotud eelnimetatud spordivõistluse läbiviimisega. Edasilükkamatuid ja vajalikke töökohustusi võib isik täita tingimusel, et ta on teinud riiki saabumise järel vähemalt ühe COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on negatiivne, või kui arst on tunnistanud isiku nakkusohutuks. Rahvusvaheliselt kõrge tasemega võistluste edukaks

⁴ Eesti loeb soovitavaks COVID-19-vastase vaktsineerituse tasemeks 70% elanikkonnast. Uute viirustüvede lisandumisel, mis levivad kiiremini või mis on vaktsiinide suhtes resistentsed, võib nimetatud vajalik osakaal olla suurem.

⁵ COVID-19-teemaline küsitlus 28. küsitluslaine, <https://www.sm.ee/et/uuringud-ja-analuusid>

korraldamiseks ja järjepidevuse tagamiseks on vajalik, et nendel saaksid samadel tingimustel osaleda sportlased ja nende treenerid, kes kuuluvad omal spordialal Euroopa või maailma parimate hulka sõltumata nende saabumise riigist. Muudatuse tulemusena on võimalik kõigil Euroopa või maailma parimatel sportlastel osaleda Eestis toimuvatel kõrgetasemelistel võistlustel samadel alustel. Kui neil sportlastel ei oleks piirangute tõttu võimalik võistlustel osaleda, oleks võistluste sportlik tase märgatavalt madalam kui varasematel aastatel ning võib vähendada ka sportlaste huvi võistlustel osalemiseks järgmistel aastatel. Euroopa või maailmameistrivõistluste korraldamine ei oleks võimalik, kui nendest ei saaks osa võtta kõikide riikide sportlased samadel tingimustel. Muudatus aitab seega kaasa traditsiooniliste kõrgetasemeliste võistluste toimumisele Eestis ka tulevikus. Sellised rahvusvahelise kõrge tasemega võistlused on rahvusvahelised tiitlivõistlused, rahvusvahelise spordialaliidu kalendrisse kantud võistlused, mille sportlik tase vastab maailmakarika või Euroopa karika etappidele ning võistkondlike sportmängude rahvuskoondiste sõprusmängud. Nende võistluste puhul testitakse sportlasi enne Eestisse saabumist ning Eestisse saabumisel. Sõltuvalt võistluse kestvusest ja tasemest ka võistluse ajal. Sportlased ja võistlustega seotud isikud viibivad Eestis nii nimetatud spordiisolatsioonis, mis tähendab, et hotellist pääsevad sportlased välja ainult treeninguteks ja võistlusteks. Ühtegi lisasõitu neil lubatud teha ei ole. Võistlustega mitte seotud isikutega sportlased Eestis kokku ei puutu. Sportlaste transpordi Eestis korraldab enamasti võistluse korraldaja ning sportlaste liikumine Eestis on vajadusel hiljem kergesti tuvastatav. Võistluste korraldamisel jälgitakse lisaks Eestis kehtestatud piirangutele ja rahvusvaheliste spordiorganisatsioonide poolt vastu võetud reegleid, mis on enamasti rangemad, kui piirangud liikmesriikides. Sellisteks võistlusteks on näiteks Tour of Estonia, Simple Session, Kristjan Palusalu maadlusvõistlus.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 tunnistatakse kehtetuks korralduse punktid 9–11 ja 13–20. Tegemist on õigusselguse huvides tehtava muudatusega, kuna sel hetkel ja ka alates 17. maist, 24. maist ja 31. maist kehtima hakkavad piirangud ja meetmed on edaspidi sätestatud korralduse punktis 20¹⁴. Tegemist on tehnilise muudatusega.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 3 tunnistatakse kehtetuks korralduse punkt 20¹³ see osa, mis reguleerib, kes võivad õppehoonetes kontaktõppes olla alates 17. maist 2021.a. Kehtima jääb maskikandmise kohustus samadel tingimustel, mis hetkel kehtib.

Korralduses toodud piirangute muutmisega lubatakse õppehoones viibida lisaks üldhariduskoolide 1.-4., 9 ja 12 klasside ja kutseõppeasutuste riigieksamite sooritajatele ka ülejäänud õppuritel, sh kõrgharidusasutuste õppuritel. Käesolevalt on kehtinud õppehoonetes viibimisel nõue, et neis tuleb siseruumides kanda maski. Arvestades üleüldist piirangute leevenemist, siis on ootuspärane, et R kasvab lähinädalatel üle 1. Siinjuures tuleb silmas pidada, et Terviseameti andmete kohaselt suurenes 18. nädalal võrreldes eelmise nädalaga haigete arv vanusrühmas 5–9 a. 14% võrra ja 15–19 a. 9–10% võrra. Võrreldes 17. nädalaga suurenes nakkusjuhtumite osakaal laste- ja õppeasutuses 1,9%-lt 2,5%-le nakatumiste koguarvust.

Vältimaks nakatumise liiga kiiret kasvu on vajalik jätkata haridusasutustes maskikandmise kohutusega seni kehtinud kujul. Nakatumise kasvu võib põhjustada nii suurema hulga õppurite õppehoonetes viibimine kui ka õppehoonete 100% täituvus. Samuti see, et kontaktõppe laiendamisel kohtuvad õppehoonetes isikud – nii õppurid kui õppeasutuste töötajad – kes ei ole seni distantsõppe tõttu kokku puutunud.

Haridusasutustes õppetööd läbi viies tuleb lähtuda ka edasiselt üldistest tervisekaitse nõuetest ning Haridus- ja Teadusministeeriumi juhistest ja soovistest võimalikult ohutuks õppetöö

korraldamiseks. Juhised näevad ette kõikidel haridustasemetel võimalikult paljude tegevuste läbi viimise välitingimustes ning siseruumides maski kandmist, nõuetekohase ventilatsiooni või õhutamise tagamise. Samuti hajutamise ja kontaktide vähendamise tagamise, mille aluseks on õppetöö korraldamine võimalikult kindlate õppegruppide põhisel ning gruppide vaheliste kokkupuudete vältimine. Seda tuleb silmas pidada nii õppetööd kui muid tegevusi läbi viies. Üldhariduses tähendab see näiteks, et õppetööd soovitatakse korraldada klassi(grupi)põhiselt, kasutades pigem kindlate koduklasside süsteemi ja võimalikult suuri ruume.

Haridusasutusel säilib paindlikkus ja pädevus otsustada, kuidas õppetööd läbi viiakse. Õppekorralduslike otsuste langetamisel tuleb haridusasutusel arvestada viiruse leviku ennetamiseks vajalike ettevaatusabinõudega. Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 28 lõike 1 alusel on nakkushaiguste epidemioloogilisest levikust tuleneva ohu üle otsustamine Terviseameti pädevuses. Samas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel on õppekorralduse pädevus koolijuhil. Seetõttu peab koolijuht õppekorralduse muutmisel arvestama distantsõppega kaasnevat riski. Seega säilib kooli pidajatel ning koolijuhtidel õigus korraldada koostöös Terviseametiga õpet edaspidi vajaduse korral distantsõppet. Distantsõppe läbiviimisel koroonaviiruse leviku tõkestamise tõttu tuleb järgida Haridus- ja Teadusministeeriumi väljatöötatud distantsõppe korraldamise juhises kirjeldatud põhimõtteid. Kõige olulisem on, et distantsõppe rakendamisel tuleb kõigile õpilastele tagada arenguks sobiv õppekeskkond ja võimalus saada juhendatud õpet.

Haridusasutustele kehtestatud liikumisvabaduse piirangu leevendamisel on võetud arvesse seda, et käesoleval õppeaastal on Harjumaa ja Ida-Virumaa 5.–8. klassid viibinud täielikult või osaliselt kontaktõppes senisest võimalikust 31 nädalast 18 nädalat ning 10.–11. klassid 16 nädalat. Teistes maakondades on nii 5.–8. kui 10.–11. klassid olnud täielikult või osaliselt kontaktõppes 20 nädalat. Samuti peetakse silmas, et enne suvevahega on õppijatel jäänud õppetööks veel neli nädalat ning nimetatud perioodil on Haridus- ja Teadusministeerium koostöös koolipidajatega näinud ette ennetus- ja ohutusmeetmed, et vähendada võimalikku viiruse levikut laste ja noorte ning õppeasutuste töötajate seas. Lisaks tuleb märkida, et üldhariduskoolide töötajatest, kes avaldasid soovi vaksineerida – kokku 16 130, on 12. mai 2021. a seisuga vähemalt ühe doosiga vaksineeritud 94,2%, kahe doosiga 79,4%. Kutsehariduses on hõlmatus vähemalt ühe doosiga 87,1% ja kahe doosiga 8,6%. Lisaks on lasteaedade ja -hoidude vaksiini soovinud töötajatest 12. mai 2021. a seisuga vähemalt ühe doosiga vaksineeritud 89,5%, kahe doosiga 65,1%.

Korralduse punkti 1 alapunktid 4–6 käsitlevad erinevatel kuupäevadel jõustuvaid piirangute leevendusi.

Piirangute leevendamisel on peetud silmas erinevate tegevustega kaasnevat võimalikku nakkusohtu ning nähtud ette leevendused järk-järgult. Esimeses järjekorras on Vabariigi Valitsus näinud ette leevendused tegevustele, kus viiruse leviku risk on madalaim. Eelkõige on tegemist tegevustega, mida viiakse läbi välitingimustes, kus on võimalik tagada inimestevaheline distantsi hoidmine. Viiruse võimaliku leviku ennetamiseks on ette nähtud, et ka välitingimustes tegevuste elluviimisele rakendatakse piiranguid rühma suurusele, osalejate arvule või territooriumi täituvusele. Nimetatud piirangud on vajalikud, et tagada nakkuse leviku ennetamiseks piisav inimestevaheline hajutatatus (50% täituvuse nõue) ning nakkusjuhu tekkimisel lähtikontaktste ringi piiramiseks ja nende tõhusaks tuvastamiseks (10-või 25-inimeselise rühma piirang).

Sisetingimustes on rühma suuruse, täituvuse ja lubatud osalejate arvu piirangud kehtestatud samadel kaalutlustel. Sisetingimustes on leevendatud tingimusi esmajärjekorras tegevustele, kus on tagatud inimestele istekoht ning inimestevaheline hajutamine, minimeerides seeläbi viiruse leviku ohtu, nakkusjuhu tekkimisel lähikontaktsete ringi ning lihtsustades nakatumise korral lähikontaktsete tuvastamist. Lisaks korralduses toodud meetmetele on piirangute leevendamisel võetud arvesse, et tegevuste elluviijad rakendavad viiruse leviku riskide vähendamiseks oma lisameetmeid, nt tagatakse ruumide regulaarne õhutamine ja hea ventilatsioon, see, et erinevates vahetustes töötavad inimesed ei puutu kokku jne.

Käesoleva korraldusega ei muudeta põhimõtteid, tõlgendusi ega selgitusi, mida on avatud 9. märtsi 2021. a korralduses nr 111 ning täiendatud 1. aprilli 2021. a korralduses nr 132, 22. aprilli 2021. a korralduses nr 146 ja 6. mai 2021. a korralduses nr 170. Täiendavalt on avatud piirangute ja meetmete rakendamist kriis.ee veebilehel.

Korralduse punkti 1 alapunktis 4 on sätestatud 17. mail 2021. a jõustuvad meetmed ja piirangud.

Sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus ja -haridus, täienduskoolitus ja täiendõpe

Sisetingimustes sportimisele, treenimisele, huvitegevusele ja -haridusele, noorsootööle ning täienduskoolitusele ja täiendõppele esmajärjekorras leevendusi ei tehta ning kuni 31. maini 2021. a kehtivad nendele tegevustele senised nõuded, mis tähendab, et siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui selles osaleb kaks isikut, sealhulgas juhendaja, ja kui hoitakse teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad. Keelatud on rühmaviisiline tegevus või treening. Tagada tuleb, et ruumide täituvus ei oleks rohkem kui 25%.

Koolieelse lasteasutuse sama rühma lastele ja õppuritele, kes õpivad samas klassis, rühmas või kursusel, ei kohaldata kuni kahe osaleva isiku piirangut. See tähendab, et tegevusi on lubatud läbi viia sama klassi või sama rühma või kursuse, kes koos õpib, liikmete vahel. Eri rühmade, klasside või koolide tegevused lubatud ei ole.

Leevendusi nimetatud tegevustele tehakse alates 31. maist k.a, kui need tegevused on siseruumides lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 10 isikut rühmas, sealhulgas juhendaja, kuid mitte rohkem kui 100 isikut kokku, ning kui hoitakse teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad. Isikute arvule seatud piirmäär kehtib nt mitme sportimispaigaga hoonetes sportimispaiga kohta. Nt Kalev Spas on lisaks ujulale jõusaalid, rühmatrennide ruumid jne. Rakendatav piirang vastab eesmärgile, välistades suurtes ühe funktsiooniga spordiobjektides ülerahvastatuse, nt Kalevi Spordihallis võiks sellisel juhul viibida üle 400 isiku, rakendataks ainult 25% täituvuse piirangut.

Alates 17. maist 2021. a tohib välistingimustes kõiki neid tegevusi viia läbi kuni 25-inimeselises rühmas (kaasa arvatud juhendaja). Maksimaalselt tohib tegevustest osa võtta kuni 250 inimest. Alates 17. maist 2021. a on välistingimustes lubatud spordi- ja liikumisüritused kuni 25-inimeselises rühmas ja üritus peab lõppema hiljemalt kell 22.00. Osavõtjate piirarvuks kehtestatakse 250 isikut kokku.

Lisaks laiendatakse spordivaldkonda reguleerivates alapunktides erandit, mille kohaselt ei kohaldata sättes kirjeldatud piiranguid muu hulgas edaspidi ka rahvusvahelistelt kõrge tasemega võistlustele ning Eesti meistri- ja karikavõistlustega seotud sporditegevusele.

Alates 17. maist 2021. a on tippspordi võistlused lubatud, kui võistlusest võtab osa õues kuni 250 inimest ja sisetingimustes kuni 100 inimest. Muud võistlused siseruumides lubatud ei ole.

Spordi- ja liikumisürituse ning spordivõistluste, samuti huvitegevuse ja huvihariduse ning täienduskoolituse ja täiendõppe puhul ei arvata läbivalt osalejate piirarvu hulka ürituse korraldajaid, kohtunikke, treenereid jmt teenindavad personali, samuti ei rakendata nende suhtes viibimisajapiirangut. Siiski tuleb viiruse leviku ohtu silmas pidades tagada, et omavahel kokkupuutuvate isikute arv on võimalikult väike.

Nii sise- kui ka välistingimustes toimuvatel spordi- ja liikumisüritustel ei ole pealtvaatajad lubatud.

Saunad, spaad, veekeskused, basseinid, ujulad

Samuti jääb kuni 30. maini 2021. a (kaasa arvatud) kehtima piirang, mille kohaselt isikud ei või viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, välja arvatud korralduses sätestatud erandite puhul. Samas laiendatakse neis kohtades välistingimustes kehtivaid nõudeid nii, et see oleks ühetaoline võrreldes teistes valdkondades kehtestatavate piirangutega. Välistingimustes võib avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates liikuda ja viibida, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks suurem kui 25 isikut rühmas, ning osalejate arv ei ole rohkem kui 250 isikut kokku ning kui nimetatud kohtades ei viibita ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00. Samuti tuleb sisetingimustes tagada desinfitseerimisvahendite olemasolu ja desinfitseerimisnõuete täitmine Terviseameti juhiste kohaselt. Viimane tähendab, et desinfitseerimisvahendite olemasolu peab olema muu hulgas üldkasutatavates ruumides.

Muuseumid ja näituseasutused

Alates 17. maist 2021. a tohivad muuseumide ja näituseasutuste välialadel (sh nt loomaaias) viibida külastajad, arvestades ala 50-protsendilise täituvuse nõudega. Samuti tuleb arvestada, et asutused ei või külastajaid lubada territooriumile pärast kella 22.00. Sisetingimustes võib muuseume ja näituseasutusi külastada kuni kella 19.00 ja arvestada tuleb ruumi kuni 25% täituvuse nõuet. Siseruumides liikumisel peab järgima 2 + 2 reeglit ning maski kandmise kohustust. Korraldaja peab täitma korralduses sätestatud muid nõudeid. Muuseumides ja näituseasutuste siseruumides ei rakendata korralduses läbivalt kahe osaleva isiku piirangut koolieelse lasteasutuse sama rühma lastele ja õppuritele, kes õpivad samas klassis, rühmas või kursusel. Oluline on tagada, et erinevad rühmad ei puutuks kokku.

Avalikud koosolekud ja üritused

Alates 17. maist 2021. a on välistingimustes lubatud viibida avalikel üritustel ja koosolekutel ning meelelahutuskohtades kuni 25-inimeselises rühmas. Üritused peavad lõppema hiljemalt kell 22.00. Välistingimustes osavõtjate koguarvuks kehtestatakse 250 inimest.

Kaubandus ja teenuste osutamine

Kaubanduse ja teenuste osutamise tingimusi ei muudeta 17. mai 2021. a seisuga ning need kehtivad kuni 23. maini (k.a). Nii kauplustele kui ka teenuse osutaja teenindussaalidele jääb kehtima nõue, et ruumi täituvus ei tohi ületada 25%.

Korralduse punkti 1 alapunktis 5 on sätestatud 24. mail 2021. a jõustuvad meetmed ja piirangud.

Alates 24. maist 2021. a on lubatud viibida siseruumides muuseumides ja näitustel, samuti istekohaga üritustel nagu teatris, kinos, konverentsil, aga ka jumalateenistustel või muudel avalikel usutalitustel juhul, kui ruumitäituvus ei ületa 50% ning tegevus peab lõppema hiljemalt kell 22.00. Küllastajate või osalejate piiravaks kehtestatakse kuni 200 ruumi kohta. Küllastajate või osalejate piirav hulk ei arvestata esinejaid ja korraldajaid, kui on tagatud, et esinejad ja korraldajad ei puutu küllastajatega vahetult kokku, v.a lühikontaktid nagu pileti kontrollimine, riiete hoiule võtmine jmt. Siinjuures on arvestatud, et esinejad ei puutu küllastajatega kokku seetõttu, et nad sisenevad toimumiskohtadesse küllastajatest eraldi, kasutades teisi sissepääse, saabudes küllastajatest erinevatel aegadel, ning statsionaarsete istekohtadega saalides on tagatud piisav vahemaa publiku ja esinejate vahel, samuti võetakse kasutusele asjakohaseid viiruse ennetamise meetmeid, nagu maski kandmine. Kui nt kinos või teatris on mitu saali, tuleb tagada 50% täituvus saali kohta.

Viiruse leviku tõkestamiseks tuleb istekohtadega alal inimesed paigutada istuma hajutatult, et kokku ei puutuks inimesed, kes iga päev üksteisega kokku ei puutu. Ilma osalejatele tagatud istekohtadeta sisetingimustes ürituste korraldamine ei ole lubatud, välja arvatud muuseumides ja näituseasutustes. Hajutus tähendab ühtlasi seda, et kõikides avalikes siseruumides tuleb hoida teiste isikutega kahemeetrist vahemaad kogu siseruumis viibimise vältel. Kui isikud liiguvad siseruumides ringi, siis peab järgima, et isikud ei koguneks ühte kohta, kus seda nõuet ei ole võimalik täita. Samuti peab tagama, et nt erinevates ruumides olevaid etendusi vaatama tulnud inimesed ei puutuks kokku üldaladel. See tähendab, et ürituste algus-, vahe- ja lõpuaegadel tuleb tahgada, et erinevatele seanssidele või etendusele tulnud isikud ei puutuks omavahel kokku, nt garderoobis, kohvikus vms.

Kuni 24. maini 2021. a peab muuseumides ja näituseasutustes olema tagatud 25% täituvusnõude täitmine ruumi kohta. Tõstes täituvusnõuet 50%-le, kuid seadmata piirangut ühel ajal ruumis viibivate inimeste koguarvule, kaasneb sellega võimalus muuseumi- ja näituseaalide ülerahvastatuseks. See ei toeta inimestevaheliste kontaktide vältimist ning piisavat hajutatust. Eesmärgiga ennetada ja välistada suurte muuseumide ja näituseasutuste ülerahvastatust, kehtestatakse 200-isikuline koguarv, mis kehtib ühe ruumi kohta. Nt mitme suure saaliga muuseumi ühes saalis võib ühel ajal viibida kuni 200 inimest, kui see ei ületa 50% täituvusnõuet ruumi kohta. Piirangu eesmärgiks on ennetada ja välistada suurte muuseumide ja näituseasutuste ülerahvastatust.

Alates 24. maist 2021. a tohib toitlustusasutuste siseruumides kohapeal toitu ja jooki tarbida, arvestades 50-protsendilist ruumitäituvuse nõuet. Ühe laudkonna suurus tohib olla maksimaalselt 6 inimest, v.a pered. Siseruumides nähakse võrreldes välialaga ette väiksem lubatud laudkonna suurus, arvestades seda, et siseruumides levib viirus paremini. Piirangu eesmärgiks on vähendada inimestevahelisi kontakte, mh piiritledes isikute arvu, kellel on lubatud rühmana koos siseruumis viibida. Siseruumides liikumisel peab ka edaspidi järgima 2 + 2 reeglit, maski kandmise kohustust, kus võimalik, ning desinfitseerima käsi ja pindu. Klientide jaoks tuleb ukсед sulgeda kell 22.00.

Alates 24. maist 2021. a saab toitlustusasutuste välialadel kohapeal toitu ja jooki tarbida endiselt kuni 10-inimeselises rühmas, v.a pered, ja täidetud tohib olla kuni 50% välialast. Nii nagu siseruumid, tuleb ka välialad klientide jaoks sulgeda hiljemalt kell 22.00.

Kaubandus ja teenuste osutamine

Alates 24. maist 2021. a muudetakse kauplustes ja teenuste osutaja teenindusalal viibimise ja liikumise piirangut nii, et ruumi täituvus ei tohi olla rohkem kui 50% (kehtiva korralduse järgi ei tohi ruumi täituvus olla rohkem kui 25%). Kauplused ja teenindusasutused on olnud avatud 25% ruumitäituvuse tingimusega alates 3.maist. Muudatus jõustub samal ajal toitlustusettevõtetele tehtavate leevendustega ning võimaldab ettevõtjatel kasutusele võtta täiendavaid viiruse leviku ennetamiseks vajalikke meetmeid, et tulla toime suurenenud hulga küllastajatega.

Kaupluse müügisaaalis ja kaubandusettevõtte üldkasutatavas ruumis ning teenuse osutaja teenindusalal peab tagatud olema punktides 8¹ ja 8² sätestatud nõuete täitmine ning ruumi täituvus ei tohi olla rohkem kui 50%, see tähendab, et seda tuleb arvestada iga müügi pinna kohta eraldi. Ruumi täituvuse piirangut ei kohaldata kaubandusettevõtte omaniku või tema esindaja, töötajate, hädaabitööde tegemisega seotud isikute ja selle koha majanduslikuks teenindamiseks vajalike isikute suhtes. Koha omanik või valdaja või teenuse osutaja peab tagama desinfitseerimisvahendite olemasolu töötajatele ja klientidele ning desinfitseerimisnõuete täitmise Terviseameti juhiste kohaselt.

Korralduse punkti 1 alapunktis 6 on sätestatud 31. mail 2021. a jõustuvad meetmed ja piirangud.

Olulisel määral lubatakse sisetingimustes korraldatud tegevusi. Siseruumides sportimine, treenimine, noorsootöö, huvitegevus, huviharidus, täienduskoolitus ja täiendõpe on lubatud, kui on tagatud, et osalejate arv ei oleks rohkem kui 10 isikut rühmas, sealhulgas juhendaja, kuid mitte rohkem kui 100 isikut kokku, ning kui hoitakse teiste isikutega vähemalt kahemeetrist vahemaad.

Isikud võivad viibida ja liikuda sisetingimustes avalikuks kasutamiseks mõeldud saunades, spaades, basseinides, veekeskustes ja ujulates, kui on tagatud punktides 8¹ ja 8² sätestatud nõuete täitmine, ruumi täituvus ei ole rohkem kui 50%, osalejate arv kokku ei ole rohkem kui 200 isikut ning nimetatud kohtades ei viibita ajavahemikus kella 22.00 kuni 06.00.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 7 täpsustatakse õiguslikke aluseid piirangute ja meetmete muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks. Sättesse lisatakse vastavad õiguslikud alused haldusmenetluse seadusest.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine.

Korraldus jõustub 17. mail 2021. a.

Korralduse punkti 1 alapunkt 5 jõustub 24. mail 2021. a. Korralduse punkti 1 alapunkt 6 jõustub 31. mail 2021. a.

Korralduse punktis 3 nähakse ette korralduse avaldamine Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.